

TIEDÄTKÖ MALINEN,
TÄÄ WILLBERGIN PEPE
ON MULLE SUKUA!

TEKSTI PIRKKO MÄÄTTÄLÄ
VALOKUVA JARI LAUKKANEN

KUUNTELLOO JA YMMÄRTÄÄ

SAVOA PUHUVA JÄNIS ON HÖTKYILEMÄTTÄ OMA ITSENSÄ MYÖS HELSINGISSÄ

-Ae sinäkö jo out siellä etelässä, kysyy äiti pojaltaan puhelimesta.

- Jo vaen. Niin etelässä että hirvittää, vastaa poika.

Kyseessä on sarjakuvahahmo Malinen, joka on savoa puhuva jänis. Malisen voi tavata päivittäin esimerkiksi Suomenmaa-lehden toiseksi viimeisellä sivulla.

Siinä ei ole mitään ihmeellistä, että sarjakuvahahmo on jänis. Ovathan suomalaiset jo omakseen raja-aitoja kaatavan parisuhteenkin työn ja possun kesken Viivissä ja Wagnerissa. Ja jo 50 vuotta sitten opittiin Tenavista Ressu-koiran elämänilosofisia ajatuksia.

Myöskään savon vääntäminen sarjakuvassa ei ole poikkeuksellista. Sarjakuvien murrebuumin katsotaan alkaneen Suomessa vuonna 1997, jolloin alan kotimaiset agentit törmäsivät ilmiöön sarjakuvafestivaaleilla Ranskassa.

Sen jälkeen savoksi, pohjanmaaksi, karjalaksi ja stadiksi on käännetty niin Aku Ankkoja, Asterixeja, Kalevalaa kuin jouluevankeliumiakin.

Mikä siis tekee Malisesta joukosta erottuvan? Malisella on vankka kannattajakunta ja pitkäkorvan toteavat lausahdukset hämmästyttävät oivalluksillaan yhä uusia joukkoja.

MALISEN TEKIJÄT Markus Miettinen ja Jaakko Seppälä kiemurtelevat hetken hämmentyneinä pohtiessaan Malisen viehätystä.

- No tuota..., aloittaa Seppälä.

- ...Malinenhan ei oikeastaan ole erityisesti murre-sarjakuva, täydentää Miettinen.

Ai ei vai? Jänis, joka puhuu savoa ja korostaa maalaisuuttaan Helsingin opiskelijaelämässä.

Siksikö sitten Malinen sopiikin niin hyvin keskustan pää-äänenkannattajan sivuille, että se onkin oikeasti yhteiskunnallinen sarjakuva?

Tutkija voisi määrittellä, että Malinen ilmentää kaupungin ja maaseudun välistä kuilua.

Malisen opiskelukaveri Seepra puhuu stadia niin, että Malinen on välillä ihan ihmeissään. Miksei se puhu niin, että itekin ymmärtäisi, Malinen kyseele.

Myöskään teoria kaupungin ja maaseudun kuilusta ei erityisemmin lämmitä Malisen teki-jöiden Miettisen ja Seppälän mieltä.

- Ei Malisessa pyritä siihen, että korostettaisiin maaseudun ja kaupungin eroa, tekijät sanovat.

Vaikka Malinen kaipaakin välillä kotiin maalle, kyllä hän myös sopeutuu kaupunkielämään ja viihtyy kaupungissa.

- Malinen ei tietoisesti tee eroa maaseudun ja kaupungin paremmuuden välillä, Miettinen ja Seppälä toteavat.

MALISEN KOLKYT JA RISAT -ikäiset tekijät ovat tyystin vapaita vastakkainasettelujen näkökulmista. Miettinen ja Seppälä edustavat sukupolvea, jolle liikkuminen on itsestään selvää ja maailma automaattisesti globaali.

Syntyminen jollekin puolelle Suomea ei ole määräävä tekijä siinä, miten ympäröivään maailmaan suhtaudutaan. Savolaisuus tai helsinkiläisyys voivat olla henkisiä tiloja, jotka kuka tahansa voi saavuttaa.

Vaikka Malinen puhuikin savoa ja sen paras kaveri Seepra stadia, puheenparsilla lähinnä ilmennetään erilaisuutta.

Sarjakuvan muu kerronta on yleiskielistä, sillä kaiken vääntäminen murteelle on lukijallekin liian raskasta.

Mutta yksi läpikäyvä idea Malisessa on.

- Se on kertomus ulkopuolisuuden tunteesta. Siihen sopeutumisesta ja sen hyväksymisestä, tekijät myöntävät.

OPISKELEVALLA JÄNIKSELLÄ on sarjakuvassa toki kaveriteita. Mukana seikkailee muun muassa Ketunen, opiskelijatyttö, jonka kanssa Malisella on vispilänkauppaa.

Savossa äiti kyseeleekin innokkaasti, joko Malinen lie kihloissa, mikä saa pojan välillä kiusaantumaa.

"Ee oo kerennä ehtimmään... Nuita tenttilöetä...," Malinen yrittää selittää naisen puuttumista.

Malinen vaihtaa innokkaasti ajatuksia sekä nais- että miespuolisten opiskelukavereiden kanssa.

Yksi on kuitenkin ylitse muiden. Se on Malisen mukana oleva arkistokaappi, jolle hän juttelee.

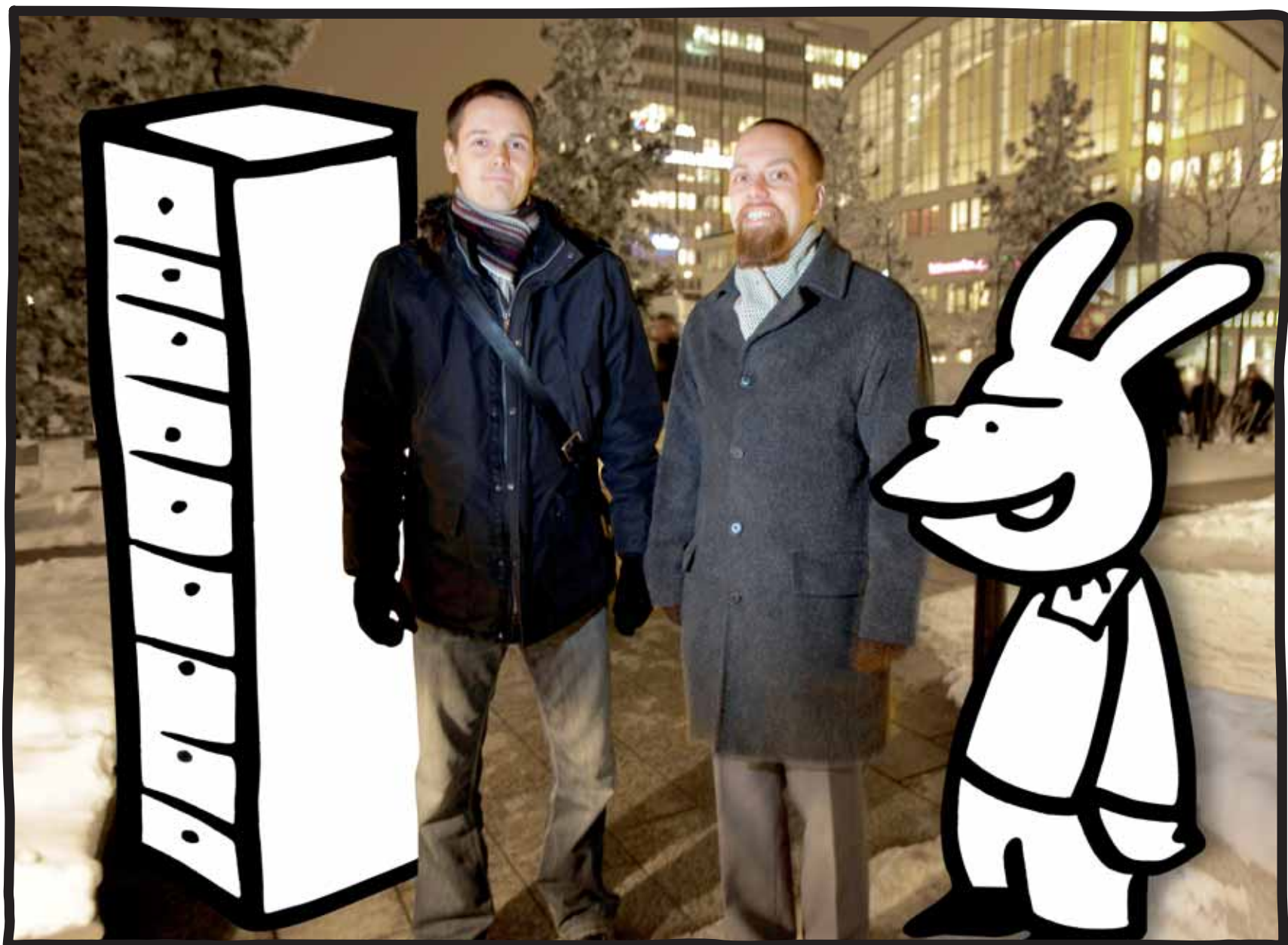
Markus Miettinen paljastaa tunteneensa opiskelukaverin, joka muutti ihan oikeasti niine hyvineen Helsinkiin niin, että mukana oli yksi arkistokaappi ja sillä siisti.

- Se kaappi oli pakko ottaa mukaan sarjakuvaan, koska asialla on todellisuus pohja.

VAIKKA MALINEN KOKEEKIN Helsingissä välillä ulkopuolisuuden tunnetta, mikään surkimus hän ei ole.

Tenavat-sarjakuvan Jaska Jokunen on klassinen esimerkki lähinnä sääliä herättävästä hahmosta, joka on koko ajan ulkopuolinen omassa elämässään.

- NIMI ON MALINEN, TÄÄSKASVUNEN OPISKELIJAPOEKA YLÄ-SAVOSTA.
TOTTUNA MUATILAN TÖEHIN. KUULEMMA KOHTUULLINEN KOKKI.

- KERRANNII TIÄLLÄ AARINKO PAESTAA! TENTISTÄ TULLA PÄJÄHTI TÄÄVET - JA KAHVILAN TYTTÖ PYYS ELOKUVVIIN. NYT JOS ON VIELÄ METÄSTÄJÄLEHTI TULLU NIIN A VOT!

Siinä missä Jaska Jokunen on välillä raivostuttavan hyväuskoinen, Malinen ei haksahda luulemaan mistään liikoja. Ei edes itsestään.

Malinen havainnoi elämää ja kohtaamiaan ilmiöitä, mutta ei hötkyile. Savon murteesta huolimatta Malinen alkaa tuntua varsin yleissuomalaiselta: jalat maassa pitävä realisti, joka ei paljon kuvia kumartele.

Mutta pinnan alla on kuitenkin rauhallinen itsetietoisuus siitä, että hänellä on yhtä suuri oikeus olla olemassa kuin kenellä tahansa muullakin.

Siksi tekijät eivät haluakaan mitään maailmanselitystä sille, miten Malisesta on tullut se, mikä on.

- Sarjakuvastripin pitää syntyä vaivattomasti. Vuosien myötä on käynyt niin, että kaikkea mitä omassa ja lähipiirin elämässä tapahtuu, alkaa havainnoida Malisen näkökulmasta. Että Malinenhan ajattelisi tästä näin ja näin, Miettinen ja Seppälä hymähtävät.

Heistä helsinkiläissyntyinen Seppälä piirtää Maliset ja juankoskeläissyntyinen Miettinen muokkaa savon kielen. Malisen ajatukset ovat kuitenkin yhteisiä ja syntyvät yhdessä.

- Malinen on myös pakopaikka. Se on harrastus, jonka pariin haluaa välillä vetäytyä.

MOLEMPIEN TEKIJÖIDEN aktiivisimmat opiskeluvuodet ovat jo takana.

Seppälä on mainonnan ja markkinoinnin ammattilainen omassa yrityksessään. Miettinen puolestaan on juuri saanut valmiiksi väitöskirjansa ja jatkaa tutkimustaan Saksassa.

Miten käy Malisen kun tekijöillä on pitkä fyysinen etäisyys Euroopan eri puolilla?

- Tuskin etäisyys on ratkaiseva asia. Kyllä Malista on lisää tulossa.

Jo viime kesinä tekijät ovat välillä paenneet edestakaiselle junamatkalle Helsinki-Savo-Helsinki.

- Junamatkalla puskettiin seuraavan vuoden Malis-tuotanto kasaan. Matka inspiroi ja irrotti arjesta.

Ajatuksia Malisen jatkosta molemmilla kyllä on.

Miettinen ja Seppälä eivät itse määrittele itseään fundamentalistisiksi sarjakuvantodellisuudesta on sen verran, että Malisen mentävä aukko näyttäisi jatkossakin olevan täyttämättä.

- Tavoitteena on, että Malinen jatkaa olemassaoloaan. Olisi kiehtovaa antaa Malisen vanheta, kun itsekin on jo vanhentunut opiskeluvuosista eteenpäin, Seppälä pohtii.

Sarjakuville on yleensä ominaista, että hahmot pysyvät samanlaisina ja samanikäisinä. Voisiko Malinen siis vaikka valmistua, perheellistyä ja sijoittua työelämään?

- Ikääntymissarjakuvia ei ole. Siinä olisi varmaan melkoisesti aineksia Malisen filosofiaan, Miettinen aprikoi. **S**

